

Dosarul nr. 3ra-943/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. I. Secieru-Coșleț)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări
Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată
înaintată de Bănărescu Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale
privind anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ
favorabil,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 10 iulie 2020 Bănărescu Nina a înaintat o cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului
administrativ, obligarea emiterii actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că beneficiază de pensia pentru
vechimea în muncă în calitate de procuror, începând cu 17 septembrie 2001,
stabilită în condițiile Legii cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992,
cuantumul căreia a fost recalculat în baza hotărârii nr. 3-59/16 din 20 februarie
2017 a judecătoriei Edineț, menținută prin decizia din 13 iunie 2017 a Curții de
Apel Bălți, din salariul achitat procurorului adjunct în exercițiu din cadrul
procuraturii teritoriale, ținând cont de majorarea salariului potrivit art. 60 din
Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016.

Dat fiind faptul că, la data de 1 decembrie 2018, a intrat în vigoare Legea nr.
270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul de salarizare în sistemul bugetar,
inclusiv a procurorilor, pensia urma să-i fie calculată în mărime de 80% din
salariul procurorului adjunct al procuraturii Edineț.

De asemenea, preciza reclamanta că dreptul de a-i fi recalculată pensia
pentru vechimea în muncă a fost dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru
vechimea în muncă în anul 2001 și consideră că dreptul la pensie cu aplicarea
principiului recalculării la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu
este menținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-l exclude din

utilitatea publică. Or, pensiile procurorilor pensionați până la 1 ianuarie 2004 nu pot fi atinse prin declararea parțial neconstituțională a Legii nr.358 din 31 iulie 2003, fapt menționat în hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, conform căreia, dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Astfel, legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

În drept, a invocat prevederile art. 5, 7, art. 10 alin. (1), art. 11 alin. (1), lit. a), art. 17, art. 21 alin. (3), art. 139 alin. (1) și alin. (3), art. 19, art. 162 alin. (1), alin. (3), lit. a), art. 165 alin. (1), art. 167 alin. (3), art. 189, alin. (1)-(2), art. 31 Cod administrativ.

Reclamanta a solicitat recunoașterea drept ilegal a răspunsului nr. B-1047/20 și nr. B-1143/20 din 10 iunie 2020 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a recalcula și a achita reclamantei pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar al procurorului în exercițiul funcției de adjunct al procurorului raional, potrivit Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu data de 1 februarie 2018 (f.d. 26).

Prin hotărârea din 29 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de Bănărescu Nina a fost admisă. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1047/20, B-1143/20 din 10 iunie 2020. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent, să recalculeze pensia pentru vechime în muncă a reclamantei ținând cont de salariul procurorului adjunct al procuraturii raionale în funcție stabilit conform Legii nr.270 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, începând cu 1 decembrie 2018 (f.d. 48).

Pe 31 octombrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea din 29 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii (f.d. 61).

Prin decizia din 25 mai 2021 Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 29 octombrie 2020 Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că, la caz, sînt aplicabile prevederile art. 123 Cod de procedură civilă, prin prisma art. 195 Codului administrativ ce permit reținerea actelor judecătorești emise anterior în privința reclamantei cu referire la recalcularea pensiei, ca acte ce au stabilit deja dreptul reclamantei de a beneficia de recalcularea pensiei sale, însă conform majorărilor salariului procurorului de funcție determinate de actele normative aplicabile până la momentul examinării cererii anterioare a reclamantei.

Raportînd normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar s-a aliniat concluziei fondului care a conchis privind neretroactivitatea normelor de drept de pensionare stabilite subiectiv posterior, fapt relevat și în pct. 4 (3) din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, din care

urmează că la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei, legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

La 31 mai 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 19 august 2021, a depus motivarea recursului.

În susținerea recursului, a reiterat motivele de fapt și de drept indicate în cererea de apel, arătând că nu pot fi reținute argumentele intimatei și ale primei instanțe precum că prin refuzul pârâtului de recalculare a pensiei, aceasta a fost lipsită de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, dreptul procurorilor la asigurare socială este garantat și în continuare.

Noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituie echitabilă (în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget) în acest sens prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 1 aprilie, precum prevede art. 13 al Legii nr. 156/1998.

Pentru aceste motive, solicită recurența casarea integrală a deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 mai 2021, fiind notificată recurenteii pe 17 august 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 96). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 31 mai 2021 și, respectiv, 19 august 2021, sînt în termen.

La 20 septembrie 2021, în adresa intimatei Bănărescu Nina a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Astfel, la 7 octombrie 2021, Bănărescu Nina a depus, prin intermediul poștei electronice, referință asupra cererii de recurs, a solicitat respingerea acesteia.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel

(Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu